І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 157. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 26-го СЕРПНЯ 1965 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 26, 1965 No. 157. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Середа, 25 серпня 1965 року

В АМЕРИЦІ

СЕНАТ БІЛЬШІСТЮ 67 ДО 27-ОХ ГОЛОСІВ СХВАЛИВ 3.26 БІЛЬЙОНА ДОЛ. НА ДОПОМОГУ ЗАКОРДОНОВІ. Це є компромісова сума, затверджена Конгресовою Комісією і вже схвалена Палатою Репрезентантів. Тепер цей законопроєкт має підписати Президент. Схвалена Конгресом сума є призначена на фінансовий рік, що скінчиться 30-го червня 1966-го року. Сенат проєктував, щоб цього року Конгрес схвалив фонди на два найближчі фінансові роки, і щоб підготовити реформу допомоги закордонові. Але Палата була проти цього, і схвалена сума є тільки на один рік. Плянується зменшити число держав, які дістають допомогу від ЗДА. Число цих держав, виносить 72, і мало б бути обмежене до 50.

ПАЛАТА ПРИЗНАЛА НА ДОПОМОГУ ШКІЛЬНИЦТВУ 967,000,000 ДОЛ., відкинувши спротив республіканців більшістю 263-ох до 139-ох голосів. Палата схвалила 1,200,000,000 дол. але частина цієї суми призначена на інші цілі, які змагають до створення величнього суспільства згідно з пляном президента Джансона. Сума 967 мільйонів долярів призначена на допомогу початковому й середньому шкільництву. Це є вже так званий законопроєкт про видаткування цієї суми, бо проєкт про висоту видаткування був схвалений Палатою ще в квітні. Цей проєкт переслали до Сенату, який має його схвалити впродовж тижня.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН РАЗОМ ІЗ ДРУЖИНОЮ ПЛЯНУЄ ПОДОРОЖУВАТИ ПО ЗДА після того, як Конгрес закінчить свою сесію, — це виявив пресовий секретар Білого Дому Білл Д. Моєрс. Але досі ще не знати, чи Президент вибереться в подорож, і які місцевості він схоче відвідати. Певне тільки це, що Президент подорожуватиме тільки по ЗДА. З цього можна б вносити, що Президент бажає під час цієї подорожі не тільки відпочити, але також вести кампанію за здійснення своєї політичної програми в Конгресі та допомогти демократичним кандидатам в цьогорічних виборах.

ТЕПЕР ЗАВЧАСНО Є ПЛЯНУВАТИ КОСМІЧНІ ЛЕТИ ПІСЛЯ ВИСАДКИ НА МІСЯЦЬ, заявив адміністратор цивільної космічної програми Джеймс Е. Вебб. Член Сенатської Аеронавтичної і Космічної Комісії сен. Клінтон Андерсон хотів знати, чи після здобуття Місяця американці схочуть летіти на Марса. Вебб відповів на це, що важко тепер сказати, що робитиме Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація після 1970-го року, коли вдасться з успіхом закінчити проєкт Аполло і вислати астронавтів на Місяці. Сенатор Воррен Магнусон нарікав, що ЗДА забагато видають на космічні досліди, але Вебб відповів, що СССР видає багато більше на цю ціль.

МОРСЬКА ЛЯБОРАТОРІЯ ФЛЬОТИ ДОСЛІДЖУЄ ДНО ОКЕАНІВ. Нейві Сілеб 2 занурується 3,000 стіп в океані коло Сан Дієго в Каліфорнії, щоб ствердити, як довго людина може жити на дні океану. Циліндрової форми сталева кабіна Сілеб 2, 12 на 58 стіп завбільшки, занурюється у воду разом із водолазами, між якими є і відомий астронавт командор Скотт Карпентер, який має великий досвід як водолаз. В кабіні є і науковці.

У СВІТІ

КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ ПРОГОЛОСИВ, що від 1 вересня цього року надасть Тибетові „регіональну автономію". Китайські комуністи перевели збройний наїзд на Тибет і окупували його 14 років тому. Недавно останній володар Тибету, Даляй Ляма, який встиг втекти на територію Індії, звернувся з закликом до Об'єднаних Націй в справі ратунку тибетського населення проти фізичного винищування його китайцями, але цей заклик не викликав ніякого відгуку.

У ГРЕЦІЇ СУДИТИМУТЬ 116 учасників останньої великої демонстрації лівих елементів в Атенах, що виступали проти короля в обороні відсуненого від уряду колишнього прем'єра Георга Папандреу, за підбурювання народу до повстання. За таку провину грозить найменше 2 роки та найбільше 5 років в'язниці. Новий прем'єр Еліяс Тсірімокос підкреслив цим кроком, що він рішуче розправиться з усіма порушниками політичного спокою.

ДО ТАНЗАНІЇ У СХІДНІЙ АФРИЦІ ПРИБУЛО 12 фахівців з Пейпінгу для переведення студій у зв'язку з проєктом побудови залізничного шляху, що получив би Замбію і Танзанію. Цей залізничний шлях мав би 1.320 миль довжини і коштував би мінімум пів мільйона долярів. Первісний плян залізниці у Східній Африці передбачував кругло 250 мільйонів дол. видатку і Світовий Банк відмовився фінансувати його. Але Британія і Канада погодились фінансувати той другий, скромніший плян. Однак Чу Ен-лай буцім-то переконав в червні ц. р. президента Танзанії Ньєрере — відмовитись від західньої допомоги та прийняти допомогу Комуністичного Китаю.

Д-Р КОНРАД АДЕНАУЕР ЗАЯВИВ, що західній плян заборони поширення атомової зброї, пред'явлений на Женевській конференції роззброєння, у своїх практичних наслідках видає Західню Европу на поталу Совєтському Союзові. Західньо-німецька керівна Християнсько-демократична партія, головою якої є Аденауер, вимагає, що Німеччина повинна дістати право забирати голос в атомовій стратегії Заходу — відповідно до її участи в оборонних західньо-европейських збройних силах.

ЄГИПЕТСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ НАССЕР І САВДІ-АРАБСЬКИЙ КОРОЛЬ ФЕЙСАЛ ПІДПИСАЛИ договір про мирне закінчення громадянської війни в Ємені, яка триває від 1962 року, коли-то Нассер підтримав грішми, зброєю і військами переворот проти тодішнього єменського короля, „імама". Теперішній плян замирення передбачає відкликання 60.000 єгипетського війська з Ємену впродовж 10-ох місяців, створення в Ємені коаліційного уряду і переведення там плебісциту над формою правління. Савді Арабія зобов'язалась припинити всяку допомогу монархістам.

ОКІНАВА В ЯПОНІЇ ЗАЛИШИТЬСЯ НАДАЛІ американською військовою базою, важливою особливо з уваги на війну у В'єтнамі — заявив тамошній командант, генерал Альберт Вотсон. Він висловив переконання, що після минулотижневих триденних відвідин прем'єра Ейсаку Сато на Окінаві і обіцяння більшої фінансової допомоги Окінаві замість центрального японського уряду, співпраця американського правління на Окінаві з місцевим автономним правлінням буде ще кращою, як була дотепер. Але ген. Вотсон підкреслив суверенність американської влади на Окінаві та право розпоряджатись тією базою без порозуміння з японцями.

АСТРОНАВТИ КУПЕР І КОНРАД, ПРОДОВЖУЮЧИ СВІЙ ЛЕТ, ВИКОНУЮТЬ З УСПІХОМ ПРИЗНАЧЕНІ ЇМ ЗАВДАННЯ

В той час, як Джеміні 5 кружляє навколо Землі з астронавтами Купером і Конрадом, в ЗДА відбуваються вже спроби до лету Джеміні 6. На фото: астронавти Томас Стефорд (зліва) і Воллі Ширра переводять на водах Мексиканської Затоки спробу виходу із космічної кабіни, із якою мав би зустрітися в космічних просторах Джеміні 6.

Гюстон, Тексас. — Астронавти Купер і Конрад у вівторок 24-го серпня, а четвертому дні свого лету виконували працю згідно з пляном, спостерігали те, що діється на Землі, та мусіли направити дещо в своєму повітряному кораблі. Лікар астронавтів д-р Чарлз Беррі сказав, що це був „дуже ділянний день" для астронавтів. Вони спостерігали, як на летунській базі Вандерберг в Каліфорнії випускали далекосяглу ракету Мінутмен. Вівторок був „типовим" днем для астронавтів, як про це висловився астронавт Джеймс МекДівітт, який літав в проєкті Джеміні 4, і який обслуговує тепер одну з контрольних стацій на Землі та розмовляє з астронавтами Купером та Конрадом. Ці астронавти у вівторок виконували вправи з радаровим приладдям, яке є важливим засобом до зустрічі астронавтів із іншим повітряним кораблем в космосі. Проби з радаровим приладдям вийшли надспідобно добре і наукові з Крайової Аеронавтичної і Космічної Адміністрації є вдоволені з них, бо радаровий прилад діє на дальшу віддаль, як передбачалося. Д-р Беррі ствердив, що астронавти Джеміні 5 їдять менше від своїх попередників в Джеміні 4. Полковник Купер спить пересічно по 5 годин на добу, а командор Конрад по 6. Треба згадати, що під час одної доби на Землі астронавти бачать цілий цикл сходів і заходів Сонця. Під час розмов із науковцями на Землі астронавти часто жартують. Астронавт Конрад повідомив, що Гордонова борода біла, немов у Санта Клоса.

Перший маневр виконали астронавти тоді, коли вони були над Тексасом, а „ракета" була над Кейпом Кенеді на Фориді. Астронавти тоді обмінили орбіту Джеміні 5, а під час другого маневру, що відбувся над Африкою, вони пришвилили свій лет і внаслідок цього летіли вище від уявної „ракети". Третій маневр відбувся над Гаваями, а четвертий знов над Африкою. Директор цих летів Крістофер Крофт заявив, що астронавти дуже гарно виконали своє маневрування, яке мало бути наслідуванням зустрічі із дійсною кабіною, до якої пересідка астронавтів буде потрібна під час летів до Місяця. Перед першим маневруванням віддаль Джеміні 5 від уявної ракети становила 1 700 миль, а при четвертій тільки 17 миль. Найближчий лет Джеміні 6 в жовтні цього року дасть можність астронавтам зустрічатися з дійсною кабіною і тоді, і під час дальших летів Джеміні, відбуватимуться спроби пересідати з кабіни до кабіни.

23-го серпня під час 31-го і 32-го кружляння Джеміні 5 довкола Землі астронавти Купер і Конрад старалися зустрічатися з уявною ракетою, яка літала тільки в їх уяві та в калькуляціях машини-компютера, яка обраховувала віддалі. Завдання для астронавтів Джеміні 5 було таке: виконати кілька маневрів, щоб зблизитися до уявної ракети, яка мала літати перед ними.

Організація Державного Відродження України відбуде свій 27-ий З'їзд

Ню Йорк. — В днях 4-6 вересня ц. р. на Оселі ім. О. Ольжича, в Лігайтоні, Па. відбудеться двадцять і сьомий З'їзд Організації Державного Відродження України (ОДВУ). В програмі першого дня нарад, в суботу 4 вересня крім вибору президії і з'їздових комісій передбачені звідомлення членів Центральної Управи ОДВУ, управи Оселі ім. О. Ольжича, редактора й адміністрації журналу „Самостійна Україна", Українського Видавничого Спілки та Організаційного Трибуналу ОДВУ. Увечері цього ж дня відбудеться спільна вечеря, під час якої промовлятимуть представники поодиноких відділів та гості. В неділю 5 вересня після Служб Божих відбудуться пленарні наради, в програмі яких передбачені: уділення абсолюторії уступаючій Центральній Управі, звідомлення Комісій, зокрема статутової в справі деяких поправок до статуту, як теж вибір нової Центральної Управи. Наради в цьому дні будуть закінчені словом новообраного голови ОДВУ. Поза програмою з'їзду відбудуться в цих днях: пресова конференція, збори зв'язкових Українського Визвольного Фонду та конференція представників Головних Управ Братніх Організацій.

Високошкільні Дні „ЗАРЕВА" відбудуться з кінцем цього тижня в Лігайтоні

Лігайтон. — В днях 27-30 серпня ц. р. відбудуться тут на Оселі ім. О. Ольжича Високошкільні Дні „ЗАРЕВА", темою обговорення яких буде „Україна сьогодні". На викладачів Високошкільних Днів є запрошені фахівці окремих ділянок життя та процесів в сучасній Україні, як дир. Йосиф Гіряк („Сучасний український театр"), Віталій Кейс („Прозова творчість в сучасній українській літературі"), інж. Степан Прощок („Розвиток народного господарства України в підбольшевицькій дійсності"), проф. д-р Петро Стерчо („Політично - правний статус України"), проф. Петро Голубенко („Дійсність в Україні в останніх 20-ох роках), д-р Марко Антонович („Розвиток науки в Радянській Україні"). В рамках Високошкільних Днів відбудеться в суботу, 28-го серпня, студентська забава, а в неділю, 29 серпня — товариська ватра.

● **Папа Павло VI промовляв** в неділю 22 серпня з балькону своєї літньої резиденції в Кастоль Гандольфо під Римом до численних прочан та закликав знову до „миру між людьми", загроженому задаром сучасних ідеологій. Зокрема Папа висловив жаль з приводу політичного неспокою в Греції, але згадав теж про „Далекий і Середній Схід, Конго і Санто Домінго".

РЕСПУБЛІКАНЦІ КРИТИКУЮТЬ ПРЕЗИДЕНТА ЗА В'ЄТНАМ, АЛЕ ЗАЯВЛЯЮТЬ СВОЮ ЗАСАДНИЧУ ПІДТРИМКУ

Вашингтон. — Голова республіканської меншини в Палаті Репрезентантів, конгресмен Джеральд Форд, опублікував так звану „білу книгу" п. н. „В'єтнам: деякі знехтовані аспекти історичного розвитку", зредаговану Конгресовою Республіканською Комісією для справ плянування і досліду". У тій заяві республіканці закидають президентові Джансонові, на основі наведених цитатів з різних його промов і заяв, нещирість і плутаність, які могли породити враження у комуністів, що Америка не має ясної політики у відношенні до В'єтнаму та, зокрема, не вишле туди війська в обороні Південного В'єтнаму проти комуністичних партизанів. Республіканські конгресмени зокрема закидають президентові Джансонові, що той, задля виборчих цілей, щоб дискредитувати свого противника, як „паляча війни", виразно виступав проти сугестії щодо висилання американських вояків до Південного В'єтнаму. Однак республіканські конгресмени підкреслюють наприкінці своєї заяви, що вони цим своїм виступом не заперечують своєї дальшої підтримки президентові Джансонові в його теперішніх зусиллях на терені Південного В'єтнаму та що вони вважають, що умотивована критика уряду може тільки причинитись до поправлення деяких минулих помилок. Коментатори сподіваються, що Президент відповість на ці закиди на своїй пресовій конференції, що її він заповів на 10 годину перед пол. в середу 25 ц. м. Пополудні того самого дня має відбутися республіканська пресова конференція — мабуть теж у цій самій справі. У ході кампанії популяризування світового становища Уряду у справі В'єтнаму та з'ясовування її всім видатнішим громадянам, що висловили були в цій справі свої критичні завваги, амбасадор ЗДА в ОН Артур Голдберг запросив на розмову мурінського лідера д-ра Мартіна Лютера Кінга. Наче на потвердження американських офіційних стверджувань, що по комуністичному боці нема найменшої доброї волі закінчити війну у В'єтнамі та перенести проблему на конференційний стіл, північно - в'єтнамська амбасада у Москві оприлюднила заяву, що Північний В'єтнам ні трохи не змінив свого становища та далі обстоює „чотири точки", проголошені північно - в'єтнамським прем'єром 8 квітня ц. р., як передумову для переговорів про перемир'я і мир. Це становище в'єтнамська заява стосується пресових коментарів на тему заяви англійського лорда Броквея, який, відвідавши Москву і стрінувшись там з північно-в'єтнамським амбасадором, твердив, що Північний В'єтнам тепер схильніший до переговорів, ані ж був передтим. — З бойового фронту повідомляють, що комуністичні партизани, остріллявши попередньої ночі з мінометів американське летовище в Бієнгоа, пошкодили легко 49 машин, але всі вони будуть до трьох днів відремонтовані. Партизани стріляли з терену, від сторони якого мали берегти летовище південно-в'єтнамські вояки. Бетоновий мур довкола летовища, мішки з піском та мешкальні бункери для летунів не допустили до більшої шкоди. Не вдалося схопити малого гурту комуністичних саботажистів, що перевели цей нічний наскок, який тривав 15 хвилин.

Танцювальний ансамбль П. Марунчака виступить на Союзівці цієї суботи

Союзівка, Кергонксон. Танцювальний Ансамбль під керівництвом Петра Марунчака дасть вечір українського танку на цій оселі Українського Народного Союзу в найближчу суботу, 28-го серпня, в рямках щотижневих культурно-розвагових імпрез на цій оселі. Цей Ансамбль з Монтреалю не має собі рівного на американському континенті і своїми дотеперішніми виступами здобув собі та українській танковій культурі найвищі признання не тільки українських, але й канадійських та американських критиків. Виступ цього Ансамблю на Союзівці в попередніх роках належали до справжніх „імпрез року".

● **В японському порті Сасебо** ліві портові робітники уладили нову демонстрацію проти американського атомового підводного човна „Перміт", який завітав туди з відвідинами. Це вже четвертий американський атомовий підводний човен, що приїздить до Японії і за кожним разом японські комуністи та їх попутники, граючи на болючій струні японців у зв'язку з атомовою катастрофою в Нагасакі й Гірошимі, улаштовують протиамериканські демонстрації. На тих атомово-підводних човнах ніколи нема атомових ракет, поки вони в Японії.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

IX. КРАЙОВИЙ З'ЇЗД БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ОЇ ДИВІЗІЇ УНА

Ню Йорк. — Дев'ятий Крайовий З'їзд Братства кол. вояків 1-ої Української Дивізії УНА в ЗДА відбудеться в днях 4, 5 і 6 вересня ц. р. на Оселі УРСоюзу „Верховина" в Глен Спей, Н. Й. У програмі з'їзду, крім організаційних і ділових справ, передбачені ще — спільна вечеря з мистецькою програмою і забавою, в суботу 4 вересня та відзначення 20-их роковин бою Дивізії під Гляйхенбергом та забава із вибором королеви IX-го З'їзду в неділю 5 вересня. В понеділок повідбудуть товариські гутірки, дозвілля тощо.

КАТОЛИЦЬКА ПРЕСОВА АГЕНЦІЯ ПРО ПРОМОВУ ЄПИСКОПА ПЛАТОНА КОРНИЛЯКА

Філядельфія. — Щоденник „Америка" Повідомляє, що американська католицька пресова агенція NCWC переповіла в довших вийнятках проповідь, яку під час Здвигу Українців у Німеччині виголосив Преосв. Кир Платон, Екзарх для українців католиків в Зах. Німеччині. Новинка, яку передрукувало багато американських католицьких часописів, каже, що Владика звернув увагу, що „Українська Католицька Церква має мільйони мучеників за віру", які виявили вірність Вселенській Церкві та українському народові, не зважаючи на жахливі переслідування московських поневолювачів.

АНТИКОМУНІСТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ В СІДНЕЇ

Сідней, Австралія. — Згідно з повідомленням часопису „Вільна Думка" з 18 липня ц. р., тут відбулася в неділю 27 червня в приміщенні редакції журналу „Інтернешенел Нюз Рев'ю" в Сіднеї, політично-інформаційна конференція його редакторів з представниками Австралійського Антикомуністичного Руху та представниками поневолених Москвою націй на чолі з АБН. Присутніх було понад 25 осіб. Конференція тривала 4 години. Головний редактор М. Міллер інформував присутніх про труднощі координації спільної боротьби в Австралії. Друге питання конференції — „Відношення еміграції до військової служби для оборони Північного В'єтнаму" з'ясував письменник Ерік Батлер, який закликав не легковажити комуністичної небезпеки та спільним фронтом її побороювати. В дискусії забирали голос майже всі присутні, які репрезентували свої національні групи. Від українців забирав довше слово інж. Юрій Денисенко, доказуючи, що українці в Австралії були, є і будуть завжди активними антикомуністами.

В ЕДМОНТОНІ ВІДКРИТО ЛІКАРНЮ СЕСТЕР СЛУЖЕБНИЦЬ

Едмонтон. — Єпископ Ніль Саварин і альбертський міністер суспільної опіки Голмраст 10 серпня офіційно відкрили лікарню Сестер Служебниць, призначену для дуже незрівноважених дітей. Лікарню, популярно звану „Мерідейл", недавно збудовано в Едмонтоні при 105 вулиці і 51 авеню. У лікарні працюють сім українських черниць і вісім інших осіб, що мають вишкіл у ділянці психіятрії та суспільної опіки. Будинок коштує 150.000 долярів. Місцевий „Лайонс Клаб" подарував 29,000 долярів.

ОЛЬГА РЕПЕТИЛО ЗДОБУЛА ДОКТОРАТ ІНЖЕНЕРІЇ В ПАРИЖІ

Париж. — Тижневик „Українське Слово" з 8 серпня ц. р. повідомляє, що українка — Ольга Репетило, яка в рр. 1956 - 60 закінчила вищу школу ляборативних дослідів з титулом дипл. інженера, в рр. 1960 - 61 удосконалювала свою фаховість в паризькому Інституті атомових наук і техніки, а в рр. 1962 - 65 готовила свою дисертацію в Інституті сталевої металюргії в Парижі, — успішно оборонила її, здобувши титул доктора.

Зараз д-р інж. О. Репетило находиться в ЗДА як стипендіятка, де в Бостонських металюргійних інституті знайомиться з найновішими науковими здобутками свого фаху.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

ВОДЯНИЙ ГОЛОД І НА УКРАЇНІ

Кіровоград — це місто, розташоване на річці Інгул. В ньому — 140 тисяч мешканців. Місто потребує 50 тисяч кубометрів води на добу.

Тим часом, розповідає геолог Тиміш Гонта в часописі „Рабочая Газета" з 5 серпня, — місто дістає щодоби лише 20 - 25 тисяч кубометрів води. Вона цінується мешканцями ледве не на вагу золота, адже подають воду у міські райони позмінно, за чергою.

Південь Кіровоградщини — місто Олександрія також відчуває гостру нестачу води. Не вистачає її в інших містах південної України, у містах Прикарпаття — Львові, Дрогобичі, Бориславі, Трускавцях.

„ДЕ ХЛІБ УКРАЇНИ"

Під таким заголовком подає „Радянська Україна" з 4 серпня на першій сторінці зведену інформацію з різних областей України.

Де хліб України... У Котовському районі (Одещина) здали державі 42 800 тонн зерна, в тому числі пшениці 41 200 тонн.

Дотерміново виконали план здачі хліба державі у Березнегуватському районі (Миколаївщина).

Понад 33.000 тонн здали державі трудівники полів Новомиргородського району, Кіровоградської області.

Колгоспи і радгоспи Кримської області, пише часопис, продали державі 329 тисяч тонн найцінніщої харчової культури — пшениці.

ОБЛИЧЧЯ ХАРКОВА

Харків. Опівночі. Тролейбусна зупинка. Людина поспішає з роботи додому. На зупинці її схопили за руки двоє невідомих і заштовхали в телефонну будку. П'яні, перекошені обличчя.

— Скажи, що ти дурень! — вимагали.

— А-а, не хочеш!.. Бий його! — пролунав наказ. І посипалися удари на голову.

Чоловік кричав, благав, кликав на допомогу. У відповідь — кулаки...

Одним із злочинців був учень - комсомолець Харківського технікуму промислового транспорту. (З кореспонденції В. Валька „Сльоза на олтар хулігана", „Молодь України" 4 липня).

ВАННА — НЕ ТУРБІНА

Луганський емалевий завод ім. Артема — єдине підприємство в Україні, що випускає ванни. Його потужність — близько 300 тисяч ванн на рік. Але цього мало. Тепер завод начеть збільшити додатковими цехами. Однак, живчик будови б'ється дуже повільно, — пише І. Тимофєєва в часописі „Рабочая Газета" з 7 серпня. — Багато організацій вважають, що перебудову заводу — другорядною справою, кажучи, що ванна — не турбіна і не електровіз.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Проблема води

Хоч проблема води завжди існувала в часах посухи, проте в гострій формі знали її хіба на великих пустинях Азії, Африки й Австралії і в нечисленних пустинних околицях американського континенту. Зрештою, проблемою наводнювання землі турбувалось завжди хліборобство, знаючи, що від цього залежать жнива, а загал людей у світі задовольнявся фразою, що вода потрібна людині, як повітря, і що вона всім вільна й доступна. Але ось в цьому році навістила східні стейти Північної Америки посуха, якої не було за останніх 100 років та яка не минеться ще в передбаченому майбутньому часі.

Ця посуха створила „водну кризу" на обширі, на якому живе 25 мільйонів людей. В минулому тижні президент Джансон проголосив великі частини 4 стейтів — Ню Йорку, Ню Джерзі, Делевар і Пенсилвенії, „обширами катастрофи посухи", які вимагають федеральної допомоги. Під головуванням Президента відбулася нарада губернаторів названих чотирьох східніх стейтів з участю посадників Ню Йорку і Філядельфії де — в отих тільки двох містах — скупчилось понад 13 мільйонів мешканців. На тій нараді прийнято цілу низку постанов, між якими є створення цілої системи резервуарів в Кетскильських горах під назвою „водного банку", заходи проти „засолення" солодкої води в ріці Делевар, використання вод великого підземного озера недалекого Пассейку в стейті Ню Джерзі, використання солодкої води горішнього Гудсону і т. п. Федеральний уряд призначив допомогу на ті цілі зразу у висоті 2 мільйонів, з тим, що названі стейти і їх великі міста мають фінансувати намічені проєкти.

Зрештою, це не є проєкти нові. Здебільша вони вже були дискутовані й схвалювані в мин. роках, але занехано їх, коли не було пекучої їхньої актуальности. Така вже людська вдача, що хоч розум признає потребу плянування на дальшу мету, проте, звичайно, не прикладається великої ваги і великого труду до речей завтрішнього дня. На цю тему розпочалась палка полеміка. Зокрема на терені Ню Йорку, де 5 демократичних і 1 республіканський кандидати на становище посадника намагаються використати водну проблему у своїй передвиборчій кампанії. Палку дискусію на сторінках преси породив проєкт раціоналізації води в Ню Йорку, де мали б закласти в усіх домах „водні годинники": це коштувало б містові 58 мільйонів долярів, а домовласникам коло 84 мільйони, було б готове щойно за 5 років.

Це дивний парадокс, що про „проблему води" говориться в країні, яка лежить між двома океанами та, зокрема, у тих східніх стейтах, що положені над Атлантиком. Про „відсолення" морської води з допомогою атомової енергії говориться не від нині. Так само — про „відчищування" великих рік і прибережних вод океану, занечищуваних відпливом каналів. Величезні науково-технічні та грошові можливості, що ними розпоряджає Америка, не залишають сумніву, що в недалекому майбутньому відкриються необмежені джерела чистої питної води.

Похвальна дискусія

Упродовж останніх трьох тижнів на сторінках „Свободи" переведено дискусію на тему оцінки відомого бою під Крутами, започатковану статтею Степана Риндика: „Герої-мученики і герої-переможці". Очевидно, що на сторінках обмеженого своїм об'ємом щоденника можна було використати тільки відносно малу частину із багатьох надісланих голосів у цій дискусії. Проте, думаємо, що тематику вичерпано, якщо йдеться про суттєві аргументи „за" і „проти". І треба додати, що виразно переважала аргументація „за", себто в користь оцінки бою під Крутами, як направду героїчного подвигу, як світлої перемоги в поразці, в чому переконує аргументація не тільки чуттєвого, але й суттєвого порядку.

Проте, не висновки з дискусії, але саму дискусію й її форму маємо на думці в цьому коментарі. Із давнішої практики знаємо, що в нас, у загальному кажучи, дуже важко вести дискусію. Вона бо найчастіше викликує пристрасті та з дискусії перетворюється в сварку, щоб не казати в лайку. Очевидно, що й у дискусії на тему Крут не бракувало гострих, а то й пристрасних голосів, але вони були далеко не в такій мірі, як у багатьох інших дискусійних справах. Дискусія в справі Крут показала й переконала, що ми вміємо і можемо дебатувати. Це є великою заохотою та великою надією, бо ж не може бути вільного суспільства без того, щоб воно погодилось не погоджуватись та щоб могло розходження чи протилежності в своїх думках та поглядах вияснювати й узгіднювати в культурній дебаті.

Усім учасникам дискусії в справі Крут, однаково тим, що їх голоси опубліковано, як і тим, голоси яких не були використані, належаться повне признання і вдячність з боку редакції і читачів.

ДЖАН ҐАРДНЕР — НОВИЙ ЧЛЕН ПРЕЗИДЕНТОВОГО КАБІНЕТУ

В середу 18-го серпня Джан Е. Ґарднер склав присягу як новий член уряду президента Джансона, обнявши становище секретаря здоров'я, виховання і добродійности. Ця церемонія відбулася в городі троянд в Білому Домі в присутності президента Джансона та інших членів його уряду. Присягу прийняв державний секретар Дін Раск.

Президент Джансон, вітаючи нового члена свого уряду, назвав Ґарднера „герольдом нових починань" в Департаменті, який обіймає дуже широке поле праці. Президент висловив надію, що Ґарднер здійснюватиме пляни уряду на шляху до „Величнього Суспільства" та поборюватиме недуги, ігноранцію, убогість та фанатизм. Завданням нового члена кабінету буде також шукати нових ідей в розв'язці таких проблем, які виникають у зв'язку зі збільшуванням числа населення та занечищуванням повітря і води.

Ґарднер відповів, що він свідомий того великого завдання, яке перебирає на себе, і заявив, що старатиметься оправдати надії Президента.

Президент згадав, що Ґарднер , як республіканець, збалянсує його демократичний кабінет.

Для політичного світу номінація Ґарднера — президента Корпорації Карнеґі на члена кабінету не була несподіванкою, бо Ґарднер вже довший час був дорадником Джансона в справах виховання і шкільництва. Щойно в половині липня Ґарднер очолював Конференцію в справах виховання, яка відбувалася в Білому Домі.

Та для деяких виховників несподіванкою було те, що Ґарднер погодився прийняти урядове становище після того, як він довший час був тією сірою еміненцією, яка в дійсності керувала всіми потягненнями Президента в ділянці виховання. Це Ґарднер рекомендував Президентові найменувати на комісара виховання професора Гарвардського університету Френсіса Кеппела.

Джан В. Ґарднер народився 8 жовтня 1912-го року в Лос Анджелесі, де в Стенфордському університеті здобув докторат психології. Вчив в коледжі і працював на урядовім становищі. Під час другої світової війни служив у морській піхоті, а останньо десять років був головою Корпорації Карнеґі і очолював Фундацію Карнеґі в справах поступу в навчанні.

Редактор виховних проблем щоденника „Ню Йорк Таймс" Фред М. Гечінґер гадає, що Ґарднер слушно діяв, коли погодився очолити Департамент, який займається справами виховання. Ґарднер вірить в те, що можна за допомогою реформи шкільництва змінити громадянство. Коли професори нарікали на деякі вади уряду, Ґарднер закликав їх бути реформаторами уряду, бо це є їхній уряд. В своїй найновішій книжці під заголовком „Самовідродження — особистість і новаторське громадянство", він писав, що і громадянство і окремі особи користають із того, як відбувається виміна осіб між окремими організаціями. В ЗДА, писав він, немає потрібної виміни між людьми, які працюють в урядах, промислах і в академічному світі.

Тепер Ґарднер став одним із тих, які перейшли до праці в уряді, залишивши приватне академічне становище. Можна сподіватися, що він буде діяти на новому пості в тому самому дусі, в якому працював на становищі голови Корпорації Карнеґі. Ця фундація підтримувала змагання внести нові ідеї в шкільництво країни: нові методи при вишколі вчителів і користання з телевізії при навчанні в школах. Ці заходи були припинені, коли почали здійснювати об'єднання шкіл у зв'язку зі зарядженням про скасування расової обмежености.

На недавній виховній конференції в Білому Домі головну ролю грали Ґарднер, Кеппел і Джеймс Б. Конент. Кеппел вже є комісарем Уряду Виховання ЗДА. Тепер він матиме підтримку в особі Ґарднера, який став його шефом — секретарем здоров'я, виховання і добродійности.

Цей Департамент був зорганізований за президентури Айзенгавера в 1953-му році. Він має дуже широке поле діяльности. Деякі його ділянки є окремими міністерствами в інших державах. Цей Департамент затруднює 90,000 працівників, які є зайняті в таких відділах: Уряд Публічного Здоров'я, Адміністрація Соціяльного Забезпечення, Уряд Виховання, Уряд Фахової Регабілітації та Уряд Харчів і Ліків. Всі ці відділи дбають заздрісно про збереження своїх бюрократичних інтересів та часто є під впливом різних конґресових груп.

Комісар виховання Кеппел старався вже про збільшення свого обсягу діяння. Можна сподіватися, що Ґарднер його підтримає в цих заходах. Можливо, що комісар виховання дістане рангу підсекретаря, що було б не надто великим успіхом. Цю справу розв'язали б з повним успіхом і користю для справи аж тоді, коли вдалося б розділити теперішній Департамент Здоров'я, Виховання і Добродійности на два окремі Департаменти: Департамент Виховання, Науки і Технології і Департамент Здоров'я і Добродійности.

Та, покищо, не знати, в якому напрямку діятиме новий член Президентового кабінету. Ґарднер голосить засаду, що громадянство в своїй організаційній формі не може бути постійно молодим, і тому воно мусить завжди оновлюватися.

Полковник Ф. Филинович

ГЕРОЇ-ПЕРЕМОЖЦІ

У „Свободі" ч. 143 надрукована була стаття п. С. Риндика під заголовком: „Герої - мученики і герої-переможці. Ця стаття викликала широкий відгук. На жаль, порушене питання автором тієї статті і деякі відгуки побудовані на незнанні історії бою під Крутами. Це примушує мене спростувати багато тверджень і написати ще раз правду, а не фантазію про Крути.

За 47 років Крути знайшли досить значний літературний відгук. Про події під Крутами не мало писалося; були це поетичні присвяти, мемуари й критичні, політичні, історичні, воєнні й публіцистичні оцінки.

Знаходимо в наших Крутах аналогії з відомими Термопілями грецької історії, порівнювали їх психологічно з Рубіконом Юлія Цезаря, як з переломовим моментом нашої волі до боротьби з Москвою. Оцінювали Крути, як перетворення „слова в чин", як перетворення заклику IV Універсалу до боротьби за власну державність у чинне діяння зброї; означували загибель нашої студентської молоді в Крутах, як високий хвалигідний приклад рідкої самопосвяти, жертвенности і мужности; характеризували ще крутянський бій, як клясичний приклад повного воєнного анальфабетизму з боку наших військових керівників; кваліфікували крутянську подію, як безумство, зраду і злочин з боку керівників того бою; дочекалися по 47 роках наші Крутяни й заперечення їхнього героїзму, бо це є „непорозуміння"... Майже у всіх цих оцінках є певні моменти рації. Однак з останніми двома оцінками, а то „зрадою", „злочином" і... „непорозумінням" ніяк погодитись не можна, бо таке твердження розходиться з фактами, з реальним, чи фактичним перебігом того бою.

Вже ввійшло у звичку, що з цією подією — ніби як щось невід'ємне — згадується про „зраду", про малодушність старшин, які керували тим боєм, згадується навіть про „втечу" їх з поля бою. Увійшла ця „зрада" і в історію і в поезію. Чомусь більшість авторів заміток про Крути не дали собі труду дослідити, з'ясувати і устійнити дійсний перебіг бою й обставини, в яких бій відбувався. Коли б це так було, то тоді не писалося б, що „ніхто, крім Бога, не знає, що там під Крутами ділося".

Найавторитетнішим джерелом відомостей про бій під Крутами є звіт командира військової частини, яка вела бій під Крутами, підполковника (тоді сотника) Аверкія Гончаренка. Звіт командира бою не є фантазією, це є дійсний, фактичний перебіг бою і обставин. З редакційного обов'язку цей звіт був досліджений і перевірений автором цих рядків та пполк. М. Битинським і свої досліди і висновки ми не раз уже опублікували.

Переходимо до правдивого опису обставин і події — бою під Крутами.

В часі проголошення IV Універсалу Українською Центральною Радою українським військом командував полковник Капкан. Він ще в грудні 1917 р. вислав на оборону надзвичайно важливого залізничного вузла станції Бахмач — старший курс „Першої ім. Б. Хмельницького Юнацької Військової Школи" під командою ген. шт. сотника Д. Носенка. Ця Юнацька школа в складі 4-ох сотень (по 150 юнаків у кожній сотні), 20 старшин та 18 кулеметів виїхала 8 грудня 1917 р. з Києва на ст. Бахмач.

Бахмач адміністративно належав до м. Чернігова й там військово - адміністративні функції повнив сотник Ф. Тимченко. Цей сотник не мав при собі жадного війська і йому, після приїзду Юнацької школи, було на допомогу приділено зі складу Школи, сотника М. Богаєвського.

Зразу ж по приїзді Школи між сотниками Д. Носенком та Ф. Тимченком виникли непорозуміння на тлі підлеглости і влади. Командуючий військом полк. Капкан мусів навести тут порядок, і він його навів. Обидва сотники дістали належне упімнення, а крім того, командира Школи сотника Д. Носенка усунено від керування Школою і фронтом, а на його місце вислано сотника Аверкія Гончаренка, який разом з молодшим курсом — рештою Юнацької Школи — 23 грудня 1917 р. приїхав з Києва на ст. Бахмач. Сот. Д. Носенко, здавши команду, виїхав до Києва.

Становище нового командира було надзвичайно тяжке. З півночі насувалися орди червоних москалів, в самому Бахмачі, в депо, біля 2.000 робітників комуністами розаґітованих, залізничники саботували, довколишнє населення в ліпшому випадку було „невтральне". Довкола самі вороги і жадної надії на допомогу. Це було для командира фронту ясним, бож і сам полк. Капкан, виряджаючи його сюди, сказав: „На поміч — тяжко чекати".

Не зважаючи на такі тяжкі обставини, Юнацька Школа в бою зайняла в напрямі на Гомель, ст. Доч, а в напрямі на Ворожбу здержала наступ червоних. Активність ворога збільшувалася, бо сили його все зростали. Безпосередній наступ на Юнацьку школу вів „товариш Берзін", сили якого складалися з 3.000 червоноармійців, 400 матросів та 12 гармат. Коли до того додати червоне запілля з „товаришом" Кудинським та полк. Муравйовим, що 27 січня 1918 р. обсадив вже ст. Бахмач, та тих 2.000 робітників депо, що повстали проти Школи, то сили ворога можна обчислити на 10 тисяч душ. Школа змушена була залишити ст. Бахмач та через ст. Пліски відступити на ст. Крути; безпосередньо в бою під Крутами брало участь з боку червоних біля 4.000 душ.

27 січня 1918 р., о 4-ій годині ранку приїхав на ст. Крути, на допомогу юнакам, „Студентський Січовий Курінь" в кількости 115-130 душ під командою старшини Омельченка. Командир фронту сотник А. Гончаренко приділив студентам найменше загрозливий участок фронту, а саме, на своєму лівому крилі.

29 січня ранком червоні розпочали наступ щільними колонами. Вони, очевидно, були певні, що не зустрінуть спротиву. Коли ворожі колони підійшли на віддаль стрілу, юнаки і студенти зустріли їх сильним вогнем цілого свого фронту та 16 кулеметів. Червоні під вогнем почали розсипатися в розстрільні. Мали вони дуже великі втрати, але за першою колоною йшли їхні друга, третя лави і так без кінця. Сили ворога росли — вони мали постійне поповнення й зайняли лінію фронту біля 5 кілометрів. А наші?.. Горстка в декілька сотень юнаків і студентів при 20 старшинах ледве могла обсадити 3-кілометровий фронт і не мали поповнення. На допомогу їм прийшла на відкритій залізничній плятформі щойно одна гармата сотника Лощенка. Ця гармата влучним вогнем здержувала наступ ворога, але коли червоні почали робити обхват правого нашого крила, вона, не маючи змоги повернути гармату для стрільби убік, відійшла з лінії бою.

Коло години 12-ої червоні спрямували свій удар проти студентів, але, попавши під перехресний вогонь, від цього наміру відступили і продовжували маневр обхвату правого нашого крила. Сили ворога на це дозволяли. Уведена була на фронт резервна сотня юнаків, саме на підсилення правого крила, найбільше загроженого. Так трималися в бою герої до вечора. Сили наші маліли, перевага ворога була очевидна. Треба було відходити. Про відхід дістали наказ насамперед студенти, потім 2-го, 3-тя та 4-та сотні юнаків. Перша сотня, яка прийшла з резерви, прикривала відступ.

Вже коли всідали в поїзд, запримітили відсутність багатьох студентів, яких перед тим бачили живими. Вислана була розвідка, яка донесла, що ті студенти, відступаючи в темряві, пішли на вогні, на стацію Крути, яку саме в той момент обсадили червоні. Ці 32 студенти, а в їх числі і рідний брат командира фронту — А Гончаренка, Володимир Шульгин та другі попали до полону й були в бестіяльний спосіб замордовані комуністами. Лише 4-ох з них, як тяжко поранених відправлено до Харкова.

Скінчився бій під Крутами. Біля 250 юнаків і студентів та 10 старшин, а в тому числі і командир студентів старшина Омельченко, зложили свої молоді голови, принісши в жертву Батьківщині своє молоде життя.

Оце вся правда про бій під Крутами. Вернімося до тверджень п. С. Риндика і його опонентів й констатуємо: в бою під Крутами було не „лише 300", а понад 600 душ, не „всі 300 поляглли" а менше ніж половина учасників бою, „це не були вояки" — ні, це таки були вояки, юнаки військової школи, які пройшли науку військової штуки, а багато з них вже перед школою були на фронті, „були всі відразу перебиті"... як бачило з опису подій, то не було так, бо бій тривав цілий день і в тому бою нікого не оточили. Щождо „недосвідчених студентів", то... були вони лише незначною частиною в тім бою і не вони рішали його перебіг чи наслідки бою. До речі, бою, за який ми не мусимо соромитися, бо відбувся він по всім правилам військової штуки, навпаки — треба подивляти мужність і таки справжній героїзм, який вони таки „вспіли" виявити під час цілоденного бою. Твердити щось інакше — це значить не розуміти самого слова героїзм. Ні, то рішуче не було „непорозуміння"... Ні! Героїв так не судять, героям треба віддати те, що їм належить — пошану і славу, а не ганьбу.

Це є формальний бік справи, однак для з'ясування події під Крутами цього замало. Є необхідним освітлити обставини і умови тогочасного життя в Україні, які довели до висилки Студентського Січового Куреня на фронт.

На початках революції в Україні, українська людність прагнула якнайкраще улаштувати своє національне життя. Українці - вояки, що були розкидані на фронтах, цілком свідомо віддавали себе до послуг Української Центральної Ради, готові були йти на найбільші жертви. Цього моменту УЦРада не використала. Час ішов і діяв не на користь Україні, а проти неї, бо червоні москалі вжили той час на підготову своїх сил, вони кинули скрайні демагогічні соціяльні гасла й ними перетворили національну революцію в соціяльну. Українське робітництво й селяни, а тим самим і фронтовики поволі відходили від гасел національних та кинулись за гаслами соціяльними. Ві-

(закінчення на стор. 3-ій)

Де зникає риба з Озівського моря

Озівське море — це справжня перлина. Мілководне, гарно нагріване сонцем, вона має багато корму для риби і вважається найпродуктивнішим у світі. Якої риби тут не зустрінеш! Славетна тараня і судак, лящ і осетрина, білуга і кембала — це далеко не повний перелік мешканців одного з найбільш урожайних морів України.

Багато риби виловлюють в Озівському морі, — пише 11 липня в часописі "Рабочая Газета" М. Фіх, директор Жданівського рибоконсервного комбінату. — У післявійськовий час найбільший вилов риби припадає на 1951 рік, коли було добуто 2.365.000 центнерів риби. Але риби в морі все меншає й меншає.

Що ж трапилося? Сам директор признається, що рибалки, маючи завеликі пляни, цілими роками, заради виконання цих плянів, вибирали із сіток усе — і велику і маленьку рибу. Іншими словами тягли не лише промислову рибу, але й молоденьку. Становище стало таке загрозливе, що спохватився навіть режим: Москва трохи зменшила планові завдання.

Друге, що вбиває рибу — це забрудненість рік, що впадають в Озівське море. Кальміюс із допливом Кальчик, Лугань, Бахмутка, Торець, Кринка, — всі ці ріки несуть до моря багато бруду та хемічних отрут.

Обраховано, що фабрики одного лише міста Жданова щодоби скидають у Кальміюс і її доплив Кальчик два мільйони кубометрів стічних вод, що мають величезну кількість хемічних шкідливих речовин. Отруйні води із „Озівсталі", заводу ім. Ілліча, „Тяжмаш" і коксохемічного призвели до того, що Кальміюс утратив своє значення, як басейн природнього розмноження риби. Одна лише помпа заводу „Озівсталь", що відпомпує щоденно десятки тисяч кубометрів морської води, знищує величезну кількість риби, особливо молоденької, бо довкола помпи не поставлено сітки.

П. Панасенко

Х. Довгалюк

ВЕСІЛЛЯ В КРИВІЙ ЛУЦІ

(7)

Як церква на другому селі, і до шлюбу їдуть, то музики лишаються „дома" й куховарки влаштовують їм велике прийняття. Адам був тихого характеру, завше пробував обминути первородний гріх-спокусу, але після двох-трьох келішків горілки про це забував і любив пожартувати з куховарками, а найбільше з Тимошихою, гарною, пристійною молодицею. І як раз на цьому весіллі його спіткало велике нещастя.

Трапилося так, що Тимошиха, жартуючи вплела кольорову бинду в Адамовий вус... Хтось в тім часі крикнув: „Їдуть — їдуть" (молоді від шлюбу), — музики мають йти назустріч молодим, а в Адама коло вуса чепить бинда. Жінки почали розпутувати, але це не давалось, то Корній, той що грає на басі, підскочив з ножицями і... „цвяк", та й Адам лишився з одним вусом... В Адама були вуса, як в козака Карася з оперети „Запорожець за Дунаєм", пишні, розчесані і тепер з одним вусом він виглядав як клавн з бідного цирку. Тоді Тимошиха підрівняла йому другого вуса, але це не був вихід з положення, бо в Адама стирчало під носом волосся, як в старого моржа.

То було так смішно, що як вийшли музики назустріч гостям, то не було кому грати. Ті, що грали на духових інструментах не могли, від сміху, прикластися до свого діла. Адам не знав: сміятися йому чи плакати: один Сава, якось там, пищав на скрипці, а Софрон різав в барабан. А Тимошиха докінчила свій жарт тим, що Адамові вуса, заплетені в бинду, повісила йому на шию... Такого веселого весілля свашки-молодиці собі не пригадують.

З Адамовими вусами я відійшов від поважніших речей, хоч це, також частинка з весільного життя.

Ото ж, молоді в цім часі в церкві. Після Святої Літургії почалося вінчання, з усіма канонічними церковними приписами. Величаво співав хор. Священик відчитував довгі молитви, бояри на переміну тримали над головами молодих золоті корони і їм тремтіли руки. А в мені в той час змін не було і моя рука не тремтіла, бо я „найстарший боярин", тримав молоду за серпанок-велян. Він був довгий , довгий, як в пави хвіст. Я не завше орієнтувався, куди молода буде йти, все, що навчали мене на пробі — призабув і пускався в дорогу тоді, як молода своїми руками смикала мене за собою. Я покірно йшов за нею, рівно тримав голову, бо мій обов'язок був гарно йти і в руках тримати кінці дорогого серпанку...

Після вінчання наші молоді — муж і жена сідали на один віз. В руках посвячені ікони, осінені молитвами, піснями церковного хору, — вони їхали до дому. В дорозі мав бути „перепин", від слова перепинити, зупинити молодих. То мало якесь позитивне значення: приповідка віщувала: „чим більше перепону, тим більше у житті спокою". Перепин робили молоді хлопці, сільські парубки, в дуже гарний спосіб. Вони виходили з колядою, подібно до тієї, що стоїть на Різдво в куті на покуті і колядою зупиняли весільний „поїзд". Молодий сам йшов до тих, що перепиняли, вітався за звичаєм, цілував коляду, ну і обіцяв хлопцям випивку. А в цей час світилки з дружками не сиділи на возі тихо! Якби то виглядало? Та їх бояри засміяли б! Вони співають:

Що ми вам провинили,
Що ви нас зупинили,
А ми того не знали,
Перепою не брали .

Молодий бере коляду з собою, віддає боярам і їдуть. Таких перепинів часом буває декілька. Найцікавіше тоді, як перепин роблять малі діти, брат з сестрою молодої чи молодого. Вони також з колядою стоять серед дороги, а збоку хтось із старших. Молодий в такім випадку цілує, не лише коляду, а й тих, хто перепин зробив і всіх забирає на свій віз.

Я робив такий перепин, як мені було п'ять років. Після того цілу ніч не спав від щастя й гордости, що переді мною зупинилися з дзвінками весільні коні і молодий взяв мене на віз, і я сидів в нього на колінах, і помагав йому держати образ. Від того часу минуло сорок років, але я ту картину сьогодні бачу ліпше як тоді. Сьогодні я то бачу з тугою за тим усім, бо воно гине: гине традиція, обряд, культура, край — моя Україна.

Останній перепин у воротях дому молодої. Тато і мама! В руках тата коляда, в мами — хліб і сіль, — вітають своїх найдорожчих гостей: сина і доню, бо від тепер вони вступають у подвір'я цього дому, як муж і жона, як молоді щепи продовження роду і батьки, зворушені подією, часто забувають сказати дітям тепле слово родинної любови. У цім часі не лише молодий, а й всі весільні гості сходять з возів. Молоді кланяються батькам, а ті проводять їх до хати. Музики грають марш а світилки співають:

Ой свате наш свату,
Пустіть нас у хату,
А ми вам не докучимо,
Тільки шати пересучимо,
А в нас такі шати,
Щоб дівчину взяти.

І так гості в хаті... Всіх просять за столи. Запахло смаженою капустою, холодець приправлений часником, а з ранку ніхто й „різки" в роті не мав, тому чути лише брязкіт „начиння". Тут, то там пляшки з горілкою кланяються келішкам і, аж за якийсь час, як господар весілля замінив пляшки, — гості починають говорити голосніше... Дружки „мають око" на боярів. Ах, як би так сталось:

Боярин — дружка ... весілля!

Боярин — дружка ... весілля!

Було б як в казці! А скільки радости було б! Але так рідко буває. Ніхто не знає, де і як його доля стелиться йому. Але тепер дружки хоч заспівають боярам:

Ви музики ріжте,
Ви бояри їжте,
Це не чужа сторона,
Не буде вам сорома,
Не чужії люди,
Не сором вам буде...

Під кінець обіду відбувається велика подія. Дві жінки, свашки, найближча родина молодого, йдуть за стіл до молодої, знімають з неї серпанок , велян і накладають на голову ту хустку, що подарувала вона молодому у сзатання. І до цього весільного канону є також пісня, цим разом співають молодиці — коровайниці , свашки. Вони співають:

Зробили ми діло,
Аж чоло нам впріло,
З хліба паляницю,
З дівки молодицю...

Від цього часу молода вже молодиця.

Пів хліба, пів хліба,
І пів паляниці,
Пів дівки, пів дівки,
Б пів молодиці...

Похорони проф. Володимира Тимошенка

Відомість про смерть професора Володимира Тимошенка в дні 15-го серпня цього року швидко поширилась в Сан Франсіско та Бей Ерії вже в неділю, себто в день його смерти. У понеділок та вівторок всі більші місцеві радіо - висильні та щоденники, включно з Сан Франсіско Екзамінер, Сан Франсіско Кронікл та Пало Алто Тайм, принесли вістку про смерть та коротку біографію покійного. Майже всі газети та радіовисильні підчеркували українське походження проф. Тимошенка та його тісний зв'язок з Україною.

Проф. Володимир Тимошенко був дуже скромною людиною та згідно з його волею його домовина мала бути дуже скромна, а похорон без всякої зайвої реклями. Інакше його похорон був би перетворився тут у велику маніфестацію пошани та любови, якою він користувався серед українців й американців.

Цей скромний похорон почався у вівторок, дня 17-го серпня цього року о другій годині після обіду. Тоді валка авт почала проводити домовину Покійного з похоронного заведення Тінні, недалеко від Стенфордського Університету. Пало Алто, на місце його вічного спочинку на цвинтарі Алта Месса на узгірях того ж міста. Колона авт складалася виключно з українців за виїмком обслуги похоронного возу. Це немов символічно представники народу, з якого він вийшов, провадили його в останню дорогу.

Проф. В. П. Тимошенко

П'ятнадцять хвилин після другої колона прибула на цвинтар Алта Месса, де на домовину чекала дружина В. П. Тимошенка — Джанет Тимошенко, з дочкою Павлею, зятем д-р В. Мором, внуками, представниками Стенфордського Університету та найближчими друзями родини Тимишенків.

Домовина, як бажав цього Покійний, з простого дерева, швидко була поставлена над могилою серед багатьох квітів і вінків.

Двадцять хвилин після другої почалася похоронна служба в українській мові, яку правив о. Іван Гончарів, парох української православної церкви в Сан Франсіско, в асисті помічника п. Сороки. Слова українських пісень і молитов розглягалися широко по відкритому цвинтарі, а присутні американці із захопленням слухали українських мелодій.

Після закінчення торжественної служби, яка тривала біля півгодини, прощальну промоту в англійській мові виголосив д-р Я. Шумелда. Його в'язала з професором Тимошенком глибока дружба, співпраця в ділянці совстознавства. Д-р Шумелда опікувався Покійним впродовж довгої його недуги. Текст цієї промови буде надрукований в „Українському Тижневику".

В українській мові промовляв от. Іван Гончарів, який відмітив українське походження професора В. П. Тимошенка та його працю для України. Тоді він представив жалібній громаді вдову, висловив їй та всій родині Тимошенків своє співчуття. Таке співчуття висловив також д-р Я. Шумелда, який подякував за участь у похороні представникам Стенфордського Університету, друзям Тимошенків і всім присутнім особисто.

Домовина професора потапала ввесь час в морі квітів і вінків, серед яких видно було величавий вінок „Українців із Сан Франсіско" та від ряду видних особистостей Пало Алто та Вей Ерії.

Десь біля пів до четвертої після полудня присутні почали розходитися, а скромну домовину було спущено в могилу. Тепле та лагідне каліфорнійське сонце, тихий вітер із Сходу немов прощали на віки професора Володимира Вимошенка.

Цей похорон був скромний, як Покійний собі цього бажав. Але він був урочистий, глибоко культурний в кожному відношенні. В ньому українці зуміли і перед родиною Тимошенків і перед присутніми американцями виявити найкращі риси української теплоти, природньої культури й організованости, як теж відданонности видатним діячам науки й культури.

Н. К.

ГЕРОЇ-ПЕРЕМОЖЦІ

(Закінчення із сто. 2-ої)

ковий голод на землю селян, злиденний стан робітництва заглушили національні стремління мас.

Молода українська держава творилась у бурхливі часи революції; у фокусі її тодішнього державного апарату переплутувалися і пристрасті краю, які ще до того загострювалися ворожою агітацією і міжусобною боротьбою.

Саме в такий момент виданий був і проголошений IV Універсал УЦРади. Військо, стомлене великою війною, розколихане революцією, ставало або байдуже-невтральне до ідеї самостійности, а подекуди навіть вороже. З поведінки полків у Києві росла тривога непевности. Це все спонукало національно свідоме студентство подати ініціятиву створення організаційного комітету, який зайнявся б організацією надійної військової сили для захисту молодої Української Держави. Це випадало на ті часи, коли св. п. С. Петлюра відійшов з посади військового секретаря та був замінений М. Поршем. Не один М. Міхновський був „Касандрою" і думав про військо і, хоч сам військовий, не приступив до організації його. С. Петлюра саме тому й відійшов з Військового Секретаріяту, бо вимагав організації національної армії, а йому перешкоджали в тому. А відійшовши, зорганізував Кіш Слобідської України, бо бачив небезпеку й добре розумів, що без надійної мілітарної сили не врятувати України.

Організаційний Комітет зорганізував з добровільців „Український Студентський Січовий Курінь". Цей Курінь мав нести лише службу при охороні УЦРади, але... коли червоні загрозили безпосередньо Києві, той курінь відправлено на допомогу Юнацькій Школі, яка була на фронті.

На закінчення хочу ще відповісти на запит автора статті п. С. Риндика — „Що власне ми святкуємо, які моменти підносимо, що звеличуємо?" Автор сам уже почасти відповів на це питання, коли то він порівнював становище Леоніда з-під Термопіль і наших Крутян. Лише одне зауваження — Крутян ніхто не „оточив", вони не „всі зразу полягли", а билися як герої як лицарі і „вспіли" проявити свій патріотизм, відвагу, мужність і... героїзм, бо ніхто з тієї молоді не затремтів, ніхто не кидав бою, відважно станули всі на герць з неймовірно чисельнішим, неймовірно сильнішим ворогом. Це є справжній героїзм! І саме цей героїзм ми святкуємо й звеличуємо на святі Крут. Згадаймо слова Голови УЦРади проф. М. Грушевського, які він сказав над могилою Крутян: „Стримайте ваші сльози! Ці юнаки поклали голови за визволення Вітчизни — і Вітчизна збереже про них вдячну пам'ять навіки". „Дульце ет декорум ест про Україна морі!"

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

ДЕ ПОДІЛИСЯ ОГІРКИ ТА ПОМІДОРИ

В торговельній мережі міст Львова, Дрогобича, Борислава, Івано-Франківського — недостача огірків та помідорів.

У радгоспі „Зоря", Бориспільського району (Київщина) допустили переростання огірків. Вже є випадки, коли до міста Києва завозять не зелені огірки, а жовтяки. (З „Радянської України" 1. серпня).

„ЩАСТЯ"

Щастя у краю, щастя у хаті і щастя на душі, — так пише редактор „Радянської України" (часопис з 31 липня) про возз'єднання Північної Буковини.

І так не тільки на Буковині, каже він, так і на Ізмаїльщині, і в степах Акерману, і в містах і селах нашої сестри Молдавії. Єдина дружня сім'я. А головою цієї сім'ї — комуністична партія.

ВІДРАЗУ ЧЕТВЕРО

На молочній фармі колгоспу ім. Жданова, Глухівського району, Сумської області, корова за кличкою Груша привела четверо телят. Як твердять фахівці, це дуже рідкісне явище. („Радянська Україна" з 31 липня).

Успіх Євгенії Володимири Баран

Цього року 9-го червня з відзначаючим успіхом закінчила Парма Сіньйор Гай Скул вісімнадцятилітня Євгенія В. Баран — дочка Володимира і Анни Баран, відомих купців з Парми, Огайо.

Молода Євгенія своєю поведінкою, пильністю та охотою до науки може служити добрим прикладом для інших дітей. Вона займається спортом та дев'ять років вправляє гру на піяні. Євгенія була активним членом місцевого Осередку СУМА на Пармі.

Її успіхи приносять втіху родичам та українській громаді. По літніх феріях Євгенія Баран буде студіювати психологію та музику в Стейтовому університеті в Колюмбусі, Огайо. Додати треба, що Євгенія Баран та її ціла родина є членами УНС, Відділ 240. Нашій молодій студентці Євгенії Баран бажаємо кріпкого здоров'я та дальших успіхів в науці.

Є. Володимира Баран

Я. Р.

Гемпстед, Н. Й.

ДИТЯЧА СОЮЗОВА ІМПРЕЗА

В неділю, 12-го вересня цього року, 327-ий Відділ УНСоюзу, Т-во Запорозька Січ в Гемпстед, Н. Й., влаштовує союзову імпрезу для дітей — членів цього Відділу. Програма імпрези буде у виконанні самих дітей — членів 327-го Відділу. Головним промовцем, який говоритиме до союзової дітвори, буде адвокат Іван Флис. Початок цієї дитячої союзової імпрези, яка відбудеться в залі української католицької церкви при 709 Фронт Стріт у Гемпстеті, Н. Й. визначений на годину 4-ту по полудні.

А. К.

Церква-Пам'ятник — це спільний монумент над могилами наших попередників та рідних і найдорожчих нам.
Церква-Пам'ятник — це вияв глибокої пошани до Героїв і Мучеників Українського Народу.
Церква-Пам'ятник — це дуже скромний хрест над заораними ворогом могилами мільйонів — жертв Великого Голоду.
Церква-Пам'ятник — це лише скромна спроба відтворити велич українських святинь, що їх зруйнувала Москва в XX столітті.
Церква-Пам'ятник — це твір вільного українського духа, нерозривно пов'язаного з давнім українським церковним мистецтвом.
Церква-Пам'ятник — це свідоцтво, що його будівничі жили не тільки для себе, але й для прийдешніх поколінь.

З радістю сповіщаємо, що будова Церкви-Пам'ятника добігає кінця, а день посвячення її вже визначено на **неділю 10 жовтня 1965 р.**

В цей день буде закінчено довголітній етап самої будови і започатковано новий. Одночасно з започаткованням у Церкві-Пам'ятнику щоденних відправ за душі наших попередників та Героїв і Мучеників Українського Народу, всі ми приступимо до прикраси й устаткування її, згідно з найкращими зразками давнього українського церковного мистецтва.

Цей другий етап не менше важний, як перший, що ми його вже з Божою допомогою перейшли. Віримо — він буде коротший, ніж попередній, а цю віру будуємо на прикладах гідної подиву жертвенности дотеперішніх будівничих і фундаторів Церкви-Пам'ятника.

Сповіщаючи про день посвячення Церкви-Пам'ятника, одночасно запрошуємо всіх до участи в цій, великій у нашому житті події.

КОНСИСТОРІЯ
Української Православної Церкви в США

ПОЖЕРТВИ НА ВНУТРІШНЄ УСТАТКОВАННЯ И ПРИКРАСУ ЦЕРКВИ-ПАМ'ЯТНИКА ПРОСИМО ВИСИЛАТИ НА АДРЕСУ:

Ukrainian Memorial Church
P. O. BOX 595
SO. BOUND BROOK, N. J. 08880

Прибиті безмежним горем, ділимося сумною вісткою
з Рідними, Друзями та Приятелями,
що дня 17-го серпня 1965 р. ненадійно відійшов від нас
з Волі Всевишнього на 59-му році життя
у Маратоні, Онтаріо
наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО І БРАТ

Інж. ВОЛОДИМИР ГОРНИЙ

бувший надлісничий в Калуші, Україна.

МАРТА З ЧЕМЕРИНСЬКИХ — дружина
АНДРІЙ — син
ЙОСИФ з Ріднею — брат на Рідних Землях
СОФІЯ ЛУНЬ — з Рідною — сестра в Чехословаччині
РОМАН з Рідною — брат в Канаді

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ
ВЕТЕРИНАРНИХ ЛІКАРІВ В АМЕРИЦІ

з глибоким сумом повідомляє про смерть

Проф. ІЛЛІ ГРИГОРЕНКА

Почесного члена ОУВЛ, колишнього професора Київського Ветеринар-Зоотехнічного Інституту, Українського Технічно-Господарського Інституту, та наукового співробітника УВАН.

Світлої пам'яти Покійний помер 13-го липня 1965 року і похований в Ютиці.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

УПРАВА ОУВЛ

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
Дорогого і Незабутнього
Чоловіка, Батька, Діда, Брата і Дядька

бл. п. інж. агр. Василя
Д. КАЛАШНЮКА

з ВІННИЧЧИНИ
учасника Визвольних Змагань і в'язня
большевицьких тюрем,
буде відправлена

ПАНАХИДА

у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, Па. у церкві СВ. ПОКРОВИ,
дня 28-го СЕРПНЯ 1965 р. о год. 10:30 ранку
— а —

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

відправиться
у БАВНД БРУКУ, Н. Дж. дня 4 ВЕРЕСНЯ ц. р.
о год. 11-ій ранку
Просимо Знайомих і Приятелів згадати
Покійного в молитвах.

Дружина ЛІДІЯ
з Родиною тут і на Україні

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
Нашої Найдорожчої
ДРУЖИНИ і МАМИ

бл. п. Ярослави Захаріясевич

відбудеться

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в українській католицькій церкві св. МИХАЇЛА
при 125 Wethersfield Avenue у ГАРТФОРДІ, Конн.

в суботу, 28-го серпня 1965 р.

о год. 7-ій рано

Муж: МИКОЛА
Син: ІГОР

УКРАЇНСЬКЕ АКАДЕМІЧНЕ КОЗАЦТВО
„ЗАПОРОЖЕ" в ЗДА
повідомляє своє Членство і Знайомих,
що в СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
його Незабутнього Активного Козака

сл. п.
мґр. Романа Дудинського

відправиться
в суботу, 28 серпня 1965 року
о год. 10-ій рано
в Українській Православній Церкві ВСІХ СВЯТИХ
при 206-208 Схід 11-та вулиця в НЮ ЙОРКУ

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
Й ПАНАХИДА

СТАРШИНА

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

Проф. Константина
Семеновича КОНОНЕНКО

В суботу, 28-го серпня 1965 р.

після Літургії (яка починається о 9-ій годині ранку)
в церкві ПОКРОВИ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ
в КЛИФТОНІ, Н. Дж.
буде відслужена

ПАНАХИДА

про що повідомляє Друзів і Знайомих

РОДИНА

73 Washington Avenue, Clifton, N. J.

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН У ЗДА

(Доповідь д-ра Богдана Цимбалістого: „Постійні джерела невдач у вихованні дітей").

На науковому засіданні філософічної секції Української Вільної Академії Наук у ЗДА 6 червня д-р Богдан Цимбалістий доповів на тему: „Постійні джерела невдач у вихованні дітей". Доповідач вказав на багатство літератури з ділянки виховання. Батьки вважають виховання власних дітей чи не найважливішим завданням свого життя, і народи через відповідне виховання молодого покоління, хотіли забезпечити своє дальше існування і розвиток. Він згадав про існування оптимістичних педагогічних теорій, в яких вірять у швидкі переміни у вдачі молодого покоління при помочі зміни суспільних відносин чи введення в життя певної доктрини. Під тим оглядом, щоб назвати приклад, теоретики марксизму виявилися цілком сліпими на певні психологічні факти і процеси, які вирішально визначають вдачу і „долю" людини.

Автор поставив собі за завдання проаналізувати ті процеси, які роблять виховання дітей одним з найважчих завдань, і які приводять часто до невдач, не зважаючи на добрі інтенції і посвяту батьків.

Перше джерело труднощів і невдач полягає на тому, що зрозуміти повністю себе чи другу людину дуже важко. Тут іде про розуміння не лише свідомої частини людського „я", але чуттєвих потреб, прагнень, світу вартостей, які часто несвідомі для самого індивіда. На прикладі діточих страхів (фобій) доповідач зілюстрував помилки дорослих в підході до цього всім відомого і універсального явища. Ці помилки виявляють, як важко дорослим зрозуміти емоції малих дітей.

Друге джерело невдачі виховних труднощів лежать в самому характері вирощування дітей, яке мусить діяти проти первісних інстинктовних гонів дитини, щоб її енергію скеровувати на відповідні цілі або витворювати у виростаючій людині здібність задовольняти гони згідно з вимогами дійсности.

Цей процес приносить низку розбитих подій, а з цього народжується агресивність. Психічне здоров'я і рівновага часто залежать від того, як вона собі дає раду з з призбираною агресивністю, тоб то яких „механізмів оборони" і в якій мірі вона вживає, щоб цю агресивність контролювати. Тут багате джерело на різного роду невротичні конфлікти і симптоми.

Вкінці найбільше труднощів походить з того, що у виховному процесі батьки є тотально, тобто усією своєю особовістю заангажовані, і вдача дитини, її інтелектуальний, емоційний і суспільний розвиток формується у тісній чуттєвій взаємодії з батьками і тими особами, які грають важливу ролю в її ранньому дитинстві (брати, сестри чи інші члени родини). Якщо взяти до уваги, що батьки самі мають певні емоційні і незрілі реакції чи настанови, то буде зрозуміле, що діти, достосовуючись до них, також витворюють незрілі реакції і життєві настанови та розвивають невротичні риси характеру. В такий спосіб емоційні, невротичні проблеми передаються з покоління в покоління.

Прелеґент навів низку прикладів з психологічного-клінічного досвіду для ілюстрації своєї тези. Так був названий приклад батька, що хоче бачити в успіхах свого сина сповнення своїх власних амбіцій і вирощує нещасливу людину, що ніколи не буде задоволена здобутим, а завжди, без перестанку і без вміння втішатися життям, сягатиме по нові зовнішні осяги. Інший випадок, — це батьки, що стають невільниками забаганок дітей та, виходячи з власних незрілих чуттєвих настанов, вирощують дитину мало здібну до активного життя. Прикладів було багато більше.

В кінцевій частині доповіді було поставлене питання, чи взагалі можливий такий поступ в методах виховання, яки приніс би сподівані позитивні наслідки. На думку доповідача, поступ можливий, однак він може бути дуже повільний. Якщо він має справді прийти, то зусилля повинні йти в напрялі хоч частинної ліквідації описаних джерел невдач. В першій мірі треба краще розуміти психіку дітей. Це станеться не так при помочі читання безлічі психологічних книжок, що появляються на книжковому ринку, але в першу чергу через вироблення вміння прислухатися до дітей чи інших осіб, яких хочемо зрозуміти. Тут ідеться про своєрідну поглиблену філософічну поставу до людського світу

Конечні в житті нездійснені пляни повинні бути балянсовані позитивними переживаннями ідей, які витворюватимуть позитивні почуття любови, прихильности, спонтанности і п. Також вгляд в динаміку власного психічного життя, тобто у несвідомі мотиви власної поведінки чи постави зокрема до власних дітей, допоможе в певній мірі усувати шкідливі наслідки, що їх може залишати власна паталогічна постава батьків.

Наприкінці доповіді д-р Б. Цимбалістий поставив застереження проти надмірного самокритицизму батьків, що приводить до дезорієнтації їх самих, до збільшеної заляканости і почуття непевности, а це також відбивається негативно на емоційному розвитку дітей

В оживленій дискусії після доповіді брали участь: О. Архімович, В. Міяковський, В. Лесич, О. Буревій, І. Пиріг, Ю Лавріненко, М. Заклинський, І. Коваль, В. Яворський, О. Погодський, А. Нещадименко, О. Маланчук та ін.

Н. Н.

ВІЙНА У В'ЄТНАМІ

Ця світлина правильно з'ясовує характер війни у Південному В'єтнамі: комуністичні партизани використовують одинаково джунглі, як села, як свої кривки, склади зброї і випадові бази. Американські вояки підходять з найбільшою обережністю до примітивної хати серед джунґлі, з автоматами в руках, не знаючи, чи знайдуть там мирних мешканців, чи фанатичного і підступного ворога. Американське командування є проти палення таких сел і хат, щоб не настроювати проти себе цивільного населення, яке і так страшенне терпить, опинившись між двома фронтами: державного війська й американців та комуністичних партизанів.

Клівленд, Огайо

ШКІЛЬНИЙ З'ЇЗД КЛІВЛЕНДСЬКОЇ ШКІЛЬНОЇ ОКРУГИ УПЦ В ЗДА

Окружний з'їзд четвертої шкільної округи парафіяльних шкіл укаїнознавства УПЦ в ЗДА, до якої належать 17 парафій, відбувся 29 і 30 травня, в Клівленді, Огайо, при церкві св. Володимира. У з'їзді взяло участь 30 делеґатів від отців, настоятелів, учителів, батьківських комітетів та парафіяльних урядів поодиноких парафій.

Отець прот. С. Ганкевич розпочав з'їзд молитвою і після вибору президії узгіднено і затверджено денний порядок нарад з такими доповідями:

Отець прот. С. Ганкевич читав реферат — „Релігійне виховання в парафіяльних школах". Доповідач звернув увагу на дитину шкільного віку, яка з часом виконувати повинна свої завдання в суспільстві і потребує сильних основ релігійного виховання і це виховання в першу чергу починається ще вдома. Релігійне виховання дитини в школі і в церкві повинно йти в парі з національним усвідомленням щоб зберегти себе як національну одиницю.

Слідував реферат організаційно-адміністр. референта Головної Шкільної Ради п. С. Бушака — „Органи управління в системі парафіяльних шкіл УПЦ в ЗДА та проєкт правильника". Доповідач зупинився на докладній аналізі проєкту правильника, що при остаточній редакції і затведженні на заплянованому Голов. Шкільному З'їзді буде служити для узгіднення організаційної і програмової діяльности всіх парафіяльних шкіл в ЗДА. Після докладного обговорення проєкту загального правильника делеґати з'їзду затвердили окружний правильник для Клівлендської округи.

По рефераті п. С. Бушака слідували звіти керівників парафіяльних шкіл, де подано відомості про школи від початків організації аж до теперішнього часу. Особливу увагу звернув звіт керівника Клівлендської школи проф. І. Холодняка. Він зазначив ,що зусиллям та наполегливістю відданих одиниць парафіяльна школа однієї церкви перетворилася в об'єднану школу українознавства, що носить назву — Рідна Школа ім. Т. Шевченка Українських Православних Парафій в м. Клівленді, Огайо, і дає змогу навчатись дітям всіх парафій в Клівленді і околиць незалежно від віроісповідання. Проф. І. Холодняк подав статистичнії дані про успіхи школи за останніх 5 років.

Після звітів керівників шкіл закінчився перший день нарад з'їзду.

30-го травня о годині 2:30 розпочавса другий день нарад. Згідно з програмою прочитано і обговорено ререрати проф. Ю. Бобровського — „Проблема програми навчання і виховання в системі парафіяльних шкіл УПЦ в ЗДА", і проф. П. Лютого — „Принцип наочности в практиці парафіяльних шкіл".

Проф. Ю. Бобровський зазначив, що наша окремішність як національної одиниці в складі багатонаціонаьного американського народу залежить від того, до якої міри ми можемо зберегти нашу молодь і вщепити в неї почуття гідности і гордости з українського походження. Відносно програм навчання в наших школах доповідач зазначив деякі недотягнення. Звернув увагу, що в нас існує брак уміння пристосовуватися до вимог обставин, а тому є бажано віддати більше уваги на перероблення програми навчання в парафіяльних школах таким способом, щоб обмежений час позволив учням опанувати певний матеріял. Нам треба взятися до виготовлення нових підручників, беручи під увагу нащі обставини.

Проф. П. Лютий звернув увагу присутніх делеґатів на потребу підготовчих заходів для дітей дошкільного віку, а саме в дитячому садку, де методу наочности найкраще використати для зацікавлення дітей певним предметом і дати їм більшу можливість краще зрозуміти матеріял.

Після доповідей делеґати вибрали Окружну Шкільну Раду і Контрольну Комісію.

До Окружної Шкільної Ради увійшли: о. прот. С. Посаківський — голова, о. Юрій Гнатко — 1-ий заступник, проф. П. Лютий — 2-ий заступник і окружний інспектор українознавства, п. І. Самоха — секретар, п. І. Норка — організаційно-адміністративний референт, п. Л. Боровець — фінансово-господарський реф., проф. І. Холодняк — навчально-програмовий референт, п. В. Кичун — інформаційний референт.

До Контрольної Комісії увійшли: о. прот. С. Ганкевич — голова, проф. Л. Лисенко, п. С. Палащенко — члени і п. М. Лещук — кандидат.

Під кінець з'їзду поодинокі делеґати висловлювали свої побажання і зазначали, що з'їзд принесе бажані наслідки, доказом чого є захоплення серед присутніх делеґатів. Кожний з делегатів бажав успіху вибраній Окружній Шкільній Раді і обіцяв докласти сил і уміння для посилення розвитку наших шкіл. Бажали також знов зустрітись на передбаченому Головному Шкільному З'їзді, який відбудеться 28 і 29 серпня 1965 року в Клівленді, Огайо.

В 8-ій годині вечора о. прот. С. Ганкевич закрив з'їзд молитвою.

І. Норка

ПЕРША ПОЖЕРТВА НА РЕМОНТ БУДИНКУ УВАН У ЗДА

Ню Йорк. — Почалась збірка грошей на поточний ремонт будинку УВАН у ЗДА. Першу пожертву — 100 дол. надіслали Ольга і Степан Пельц.

ПОВІНЬ ПРОТИРЕЛІГІЙНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Останнім часом на Україні видають багато антирелігійної літератури. Днями у видавництві „Молодь" вийшла друком книжка Ю. Пархоменка „Подяка їх превелебності" — „твір, як пише „Молодь України" з 3 серпня, з гострим антирелігійним спрямуванням проти церковників, які намагаються всіма засобами утриматися, виправдати існування церкви".

„ДАЙТЕ, НЕ МИНАЙТЕ"

Серед українських письменників, — пише 21 липня в часописі „Рабочая Газета" Н. Чернявський, — народилася ініціятива подарувати всім школам-інтернатам України бібліотеки, складені з творів клясиків і сучасних авторів. Для цього створено комісію, яку очолив Степан Олійник.

Так уже зібрали книжки для бібліотеки шкіл-інтернатів Київської, Житомирської, Луганської, Чернігівської, Херсонської та Хмельницької областей.

МЕДОЗБІР

Карпати багаті на медоносні рослини. Рясно цвітуть тут іван-чай, малина. З них одержують лікувальний гірський мед.

Бджільництвом у горах займаються і колгоспи, і лісові господарства. В Болехівському лісовому комбінаті пасічник Іван Данилів уже одержав по 18,5 кілограмів меду від кожної з 96 бджолородин. Плянове завдання він перевиконав майже вдвоє, — розповідає кореспондент „Радянської України" (часопис з 8 серпня).

• Високі медозбори і на пасіках Рожнітівського та Надвірнянського лісокомбінатів.

Посмертні згадки

НАБОЖНЯК НАТАЛІЯ, членкиня 94 Відд. УНС ім. о. Маркіяна Шашкевича в Гамтрамк, Міш., померла 2 травня 1965 р. Покійна народилася 24 серпня 1895 р. в селі Сороки, п. Скалат, Україна. До Канади прибула 1914 р. а до Америки 1923 р. До Т-ва вступила 1942 року. Покійна полишила в глибокому смутку синів Івана і Миколу з невісткою і двома внуками. Похоронено Покійну 5 травня 1965 р. при участи родини, знайомих і членів Т-ва з похоронного заведення до церкви Н. З. П. Д. М. а відтак на цвинтар Mt. Olivet.

Вічна Їй Пам'ять!

Микола Кончак

ЛОЗОВЧУК МИКОЛА, член Т-ва о. Маркіяна Шашкевича Відд. 94 УНС в Гамтрамку, Міш., помер 16 травня 1965 р. Покійний народився в с. Баня Березів, п. Коломия, Україна. До Америки прибув 1922 року, а до Т-ва вступив 1938 р. і був дуже активним членом. Полишив в глибокому смутку дружину Юлію, зам. дочки Ольгу і Стефанію, шестеро внуків, трьох братів Петра і Василя в Канаді та Івана в Дітройті. Похорон відбувся 19 травня 1965 р. з похоронно заведення до церкви Н. З. П. Д. М., а відтак на цвинтар Mt. Olivet при участи родиня, знайомих та членів Т-ва.

Вічна Йому Пам'ять!

Микола Кончак

ТАРЗАН, ч. 5 486. Королева надзвичайної краси . . .

— Я зустрінув Тарзана в джунглях і він був моїм провідником, — продовжував Стів Гарріс. — Без його допомоги я ніколи не мав би успіху.

— Ну, і ви знайшли те „загублене місто"? — питався Маріо Мореллі. — Так, — відповів Стів. — Це було фантастичне місце, що звалось Зімба . . .

— В ньому мешкали дикі, до мавп подібні створіння. А над ними володіла біла жінка неймовірної краси

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу в Клівленді і околиці

— влаштовує —

в п'ятницю, суботу і неділю, 17, 18 і 19-го вересня 1965 р.

в приміщенні

Українського Народного Дому

під числом 2255 Захід 14-та вулиця в КЛІВЛЕНД, Огайо

СЕКРЕТАРСЬКО-ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КУРС

З ТАКОЮ ПРОГРАМОЮ:

ОРГАНІЗАТОРСЬКИЙ ВИШКІЛ:
1. Кваліфікації і обов'язки організатора УНСоюзу;
2. Як здобувати членів (Психологія забезпеченевої акції);
3. Організація членської кампанії (Техніка забезпеченевої акції);
4. Наш „товар": роди забезпечення в УНСоюзі та їх добір і сполука;
5. Національна роля УНСоюзу в минулому і сучасному.

СЕКРЕТАРСЬКИЙ ВИШКІЛ:
1. Оформлення членів;
2. Обслуга членів;
3. Ведення книг і розрахунків Відділу;
4. Виплати членам;
5. Обов'язки секретаря у відношенні до членів.

ПАНЕЛІ: 1. Національний момент в організуванні членів;
2. Господарський момент в організуванні членів;
3. Громадська і товариська діяльність Відділу.

ДОПОВІДАЧІ-ЛЕКТОРИ:

Ярослав **ПАДОХ** — головний секретар УНС
Володимир **СОХАН** — асистент головного секретаря УНС
Володимир **ГІРНЯК** — обласний організатор УНС

До участи в Курсі зобов'язані Предсідники, Секретарі, Касиєри й Організатори Відділів Округи, а також і інші Відділові урядовці та члени, що бажають працювати активно для Українського Народного Союзу.

ПОЧАТОК КУРСУ В П'ЯТНИЦЮ, 17-го ВЕРЕСНЯ о годині 7:30 веч.

В СУБОТУ ВЕЧОРОМ вудбудеться

ГОСТИНА

в часі якої відбудеться

РОЗДАЧА ЮВІЛЕЙНИХ СОЮЗОВИХ ВІДЗНАК

заслуженим членам-організаторам та спільна знимка учасників курсу. Для замісцевих курсантів буде забезпечене приміщення.

Зголошення участи в Курсі просимо слати до 10 вересня ц. р. на адресу Голови Окружного Комітету:

ДМИТРО ШМАҐАЛА, 4037 Riveredge Rd., Cleveland, Ohio
або телефонічно на число OR 1-8462

ОКРУЖНА УПРАВА